

Uzasadnienie

do uchwały w sprawie zamiaru likwidacji Szkoły Podstawowej w Pakoszach

Na podstawie art. 18. ust. 2 pkt 9 lit. h ustawy z dnia 8 marca 1990 r, o samorządzie gminnym (t.j. D.U. z 2020 r. poz. 713) do właściwości rady gminy należy: min. podejmowanie uchwał w sprawach majątkowych gminy, przekraczających zakres zwykłego zarządu, dotyczących: tworzenia, likwidacji i reorganizacji przedsiębiorstw, zakładów i innych gminnych jednostek organizacyjnych. Zgodnie z art. 89 ust. 1 i 3 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe (Dz. U. z 2020 r. poz. 910) szkoła publiczna może być zlikwidowana z końcem roku szkolnego przez organ prowadzący szkołę, po zapewnieniu przez ten organ uczniom możliwości kontynuowania nauki w innej szkole publicznej o tym samym albo zbliżonym profilu. Organ prowadzący jest obowiązany, co najmniej na 6 miesięcy przed końcem likwidacji, zawiadomić o zamiarze likwidacji szkoły: rodziców uczniów, właściwego kuratora oświaty oraz właściwy organ jednostki samorządu terytorialnego.

Zasadniczym powodem podjęcia uchwały o zamiarze likwidacji Szkoły Podstawowej w Pakoszach, jest niekorzystna sytuacja demograficzna polegająca na spadku wskaźnika urodzeń oraz procesy migracyjne, których bezpośrednim skutkiem jest mała ilość dzieci uczęszczających do przedmiotowej Szkoły. Na przełomie ostatnich 4 lat ilość uczniów zmalało o 15 uczniów i 8 przedszkolaków. Podobnie przedstawia się sytuacja w całej Gminie gdzie w ostatnim roku ubyło prawie 140 mieszkańców (z 6 302 w 2019r. do 6 167 w 2020r.). W stosunku do prognozy demograficznej, wykonanej w 2018 roku na rok 2020, ilość uczniów w Gminie Pieniężno jest w rzeczywistości mniejsza o 10 (prognoza wskazywała - 381 uczniów a jest 371 uczniów w Gminie).

Wskazana sytuacja ma swoje dalsze negatywne konsekwencje w postaci niemożności zapewnienia uczniom Szkoły optymalnych warunków nauczania, związanych m.in. z koniecznością prowadzenia zajęć edukacyjnych w małych, kilkuosobowych grupach klasowych, będących klasami łączonymi, co znacząco redukuje możliwości indywidualnej pracy nauczyciela z uczniem, która to kwestia uchodzi za główny atut tzw. małych szkół.

Czynnikiem uzasadniającym podjęcie decyzji w sprawie likwidacji Szkoły, są również wysokie koszty jej utrzymania w stosunku do liczby uczęszczających do niej dzieci. Znaczący wysiłek finansowy budżetu Państwa i budżetu Gminy, skierowany na funkcjonowanie przedmiotowej Szkoły nie znajduje widocznego odzwierciedlenia w lepszych wynikach edukacyjnych i wychowawczych jej uczniów w porównaniu do wychowanków Szkoły w Pieniężnie,

gdzie nakład finansowy na kształcenie jednego ucznia jest znacząco niższy. Wskazana sytuacja czyni zasadnym pytanie o celowość i gospodarność dysponowania środkami publicznymi w tym zakresie.

Liczebność uczniów klas I – VIII Szkoły Podstawowej w Pakoszach w poszczególnych latach szkolnych.

Rok szkolnych	2020/2021	2021/2022**	2022/2023*	2023/2024*	2024/2025*
Liczba uczniów	40	33	33	31	36
Wychowanków poniżej „0”	0	0	-	-	-
Oddział „0”	0	0	-	-	-

* W latach przyszłych prognozę wyliczono na podstawie danych z ewidencji ludności (zameldowanie na pobyt stały) i współczynnika, który określa jaka ilość uczniów zameldowanych w obwodzie uczęszcza do SP w Pakoszach.

** Prognoza na bazie obecnie zapisanych uczniów i wychowanków.

Aktualnie w szkole, z powodów demograficznych, nie ma oddziału przedszkolnego i klasy V. Oddziały klas VII i VIII są najliczniejsze i opuszczą one mury szkoły w ciągu najbliższych dwóch lat (co spowoduje kolejny spadek liczebności szkoły). Brak dzieci do oddziału przedszkolnego będzie skutkował, w przeszłym roku szkolnym, brakiem uczniów do klasy I itd.

Liczebność poszczególnych oddziałów szkolnych Szkoły Podstawowej w Pakoszach w br. szkolnym prezentuje tabela poniżej:

Ogółem	Oddział Przedszkolny	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII
40	0	5	3	5	6	0	4	10	7

Szczególnie istotny w procesie likwidacji jest brak wychowanków oddziału przedszkolnego, który zazwyczaj skupiał dzieci z trzech roczników (3-6 lat). Wiadomo, że dzieci 4 i 5 letnie uczęszczają zatem do Przedszkola w Pieniężnie - pozwala to na wysnucie wniosku, że w kolejnych trzech latach w szkole nie będzie klas pierwszych, co rozpocznie proces naturalnego wygaszania jednostki ale rozciągnięty w czasie, co stawia uczniów obecnie uczących się w SP Pakoszach w niekorzystnej sytuacji. Niekorzystna sytuacja społeczna uczniów szkoły uwidoczni się wyraźnie już teraz, w okresie pandemii, kiedy to stacjonarnie uczą się wyłącznie uczniowie klas I – III. W Szkole Podstawowej w Pakoszach przy 100 procentowej frekwencji w całym budynku szkolnym przebywa

tylko 13 uczniów, którzy zgodnie z wytycznymi sanitarnymi muszą być dodatkowo rozdzieleni, w sytuacji zachorowania lub kwarantanny jest ich w szkole kilkoro.

Proponowana likwidacja szkoły w Pakoszach ma przede wszystkim poprawić warunki nauki dzieci. W żadnym obszarze nie pogorszy ich i nie ograniczy powszechnej dostępności do szkoły (na terenie Gminy będą funkcjonowały dwie szkoły podstawowe). Aktualnie z uwagi na małą liczebność klas, nauka w szkole odbywa się w systemie klas łączonych. Rada Miejska prezentuje opinię, że nie jest to optymalny sposób organizowania edukacji dzieci. Wyniki badań naukowych ukazują potrzebę kontaktów z rówieśnikami jako najważniejszą w hierarchii subiektywnych potrzeb społecznych uczniów klas I-III, potwierdzając tym samym wcześniejsze ustalenia badawcze na temat znaczenia dążności do grupowania się w tym wieku szkolnym. Potrzeba przynależności do grupy około 9.-10. roku życia osiąga bowiem swoje maksimum na przestrzeni całego życia ludzkiego. Podstawową wadą klas mało licznych jest zbyt mała liczba kolegów i koleżanek. Potrzeby przynależności do grupy w najmniej licznych klasach nie są zaspokojone na optymalnym poziomie, tak jak większość innych potrzeb społecznych uczniów małych szkół i to zarówno na forum klasy, jak i w środowisku najbliższego otoczenia domowego. W świetle rozstrzygnięć teoretycznych nie są to wyniki zaskakujące. Wiadomo bowiem, że małe grupy klasowe są wprawdzie korzystne dla indywidualizacji pracy z dziećmi, ale dla możliwości organizowania życia społecznego w klasie stwarzają już warunki niekorzystne. Dodatkowo na granicy słabego zaspokojenia znalazła się w tej grupie liczebnościowej klas opinia o chętnym uczęszczaniu do szkoły, co zapewne wiąże się z niemożnością zaspokojenia na optymalnym poziomie najważniejszej w tej grupie wiekowej potrzeby przynależności do grupy (posiadania ulubionej koleżanki, ulubionego kolegi).¹

Bardzo niska liczebność oddziałów klasowych wpływa również na przebieg procesów dydaktycznych. Nauczyciel uczący w kilkusobowej klasie połączonej z innym oddziałem ma bardzo ograniczoną możliwość doboru metod nauczania. Z powodu małej ilości uczniów w oddziale często niemożliwe jest stosowanie metod aktywizujących, pracy w grupach czy innych atrakcyjnych dla dziecka sposobów nauki wymagających większej ilości uczniów, np. gry zespołowe. W Raporcie o Kapitale Intelektualnym Polski z 10 lipca 2008 r. przywoływano wyniki polskich i międzynarodowych badań dotyczących wpływu liczebności klas na poprawę wyników nauczania. Badania te nie wykazują, aby wyniki uczniów były tym lepsze, im klasa jest mniejsza. Ze 112 projektów badawczych przeprowadzonych na całym świecie, 103 nie wykazały istotnej pozytywnej korelacji między ograniczeniem wielkości klasy a wynikami uczniów lub też wykazały korelację ujemną.

---

¹ Badania Zuzanny Zbróg Instytut Edukacji Szkolnej Akademii Świętokrzyskiej

Tezy te potwierdzają wyniki egzaminów ósmoklasisty Szkoły Podstawowej w Pakoszach. W ostatnich dwóch latach wyniki egzaminów (przeprowadzonych w 2019 i 2020 roku) z języka polskiego spadły o 2 staniny (z 3 na 1- najgorszy wynik w powiecie), z matematyki spadły również o 2 staniny (z 4 na 2 – trzeci wynik od końca w powiecie), z języka angielskiego spadek o 1 stanin (z 4 na 3 stanin). W tym samym okresie Szkoła z Pieniężna podniosła swoje wyniki: z matematyki o 2 staniny (z 2 do 4) i z języka angielskiego o 2 staniny (z 3 na 5). W związku ze słabymi wynikami egzaminacyjnymi Szkoła Podstawowa w Pakoszach jest w trakcie realizacji programu naprawczego – zleconego przez Kuratorium Oświaty w Olsztynie.

Mimo bardzo dobrych warunków do indywidualizacji pracy szkoła nie może pochwalić się laureatami przedmiotowych konkursów kuratorskich (dających m.in. uprawnienia do zwolnienia z egzaminu) jak i innych konkursów przeprowadzanych na terenie gminy czy też powiatu.

Aktualnie z uwagi na strukturę wydatków oświatowych w szkole nie odbywają się zajęcia wyrównawcze, rozwijające, nie ma kół zainteresowań i dodatkowych zajęć sportowych, dzieci mają ograniczony dostęp do pedagoga, biblioteki (brak funduszy na finansowanie tych zajęć ze strony jst w formie rozszerzonej). W ocenie Rady szeroko pojmowane warunki nauki dzieci w Szkole Podstawowej w Pakoszach nie są zgodne z dobrem dziecka, które należy rozumieć jako zapewnienie mu warunków do rozpoznania swoich zdolności i pełnego rozwoju osobowościowego oraz osiągnięć szkolnych adekwatnych do jego potrzeb i możliwości intelektualnych.

Na decyzję o likwidacji jednostki mają wpływ także warunki jakimi dysponuje szkoła w zakresie zaplecza niezbędnego do optymalnego prowadzenia procesu kształcenia dziecka. Szkoła nie posiada pracowni biologicznej, chemicznej i fizycznej, niezbędnych do realizacji podstawy programowej. W zakresie bazy sportowej ma do dyspozycji tylko salę do ćwiczeń o pow. 106 m² i teren przyszkolny porośnięty trawą z dwiema bramkami pełniący rolę boiska sportowego.

Należy mieć na uwadze, że obecnie, już wbrew podziałowi na obwody, 24 uczniów i 9 przedszkolaków wybrało naukę w ZSP w Pieniężnie.

Po przeprowadzeniu planowanej likwidacji, organ prowadzący zapewni możliwość kontynuowania nauki uczniom i wychowankom szkoły w Zespole Szkolno-Przedszkolnym w Pieniężnie. Dzieci z obwodu będą miały zapewniony nieodpłatny, zabezpieczony w opiekę transport autobusowy przez wyłonionego w przetargu przewoźnika. Należy mieć na uwadze, że aktualnie tylko dziewięcioro uczniów zamieszkuje w Pakoszach, pozostali są dowożeni z okolicznych miejscowości (Glebiska – 10 km od Pakosz i 15 km od Pieniężna, Bornity – 6 km od Pakosz i 13 od Pieniężna, Kierpajny Wielkie – 4 km od Pakosz i 11 od Pieniężna, Żugienie – 4 km od Pakosz, 3 km od Pieniężna, Kajnity – 4 km do Pakosz i 4 km do Pieniężna). Godzina wyjazdu dzieci do szkoły w Pieniężnie nie ulegnie znacznej zmianie w stosunku do dnia dzisiejszego

(ok. 7.30). Czas dojazdu dla dzieci z Glebisk, Bornit, Kierpajn wydłuży się ok. 10 min, nie ulegnie zmianie czas dojazdu dla dzieci z Żugień i Kajnit. Likwidacja szkoły spowoduje, że dziewięcioro dzieci mieszkających w Pakoszach, które dotychczas nie korzystały z dowożenia, będzie dojeżdżało do Pieniężna (7 km, ok. 10 min).

Likwidacja zdecydowanie poprawi warunki nauki dzieci. Szkoła w Pieniężnie składa się z dwóch budynków. Jeden nowy, oddany do użytku w 2016 r. składający się 12 pomieszczeń do prowadzenia zajęć lekcyjnych z zapleczem na pomoce naukowe. Obiekt jest dostosowany do potrzeb osób niepełnosprawnych, jest przestronny, jasny, wyposażony w windę. Każdy z uczniów będzie miał indywidualną, zamykaną na klucz szafkę (aby maksymalnie odciążyć plecaki dzieci). Szkoła posiada wyposażone pracownie przedmiotowe w pomoce dydaktyczne, niezbędne do realizacji podstawowy programowej. Uczniowie mają możliwość korzystania z dwóch bibliotek, dwóch pracowni komputerowych i dwóch pracowni do nauki języków obcych. W sumie szkoła ma do dyspozycji łącznie 29 pomieszczeń do zagospodarowania na zajęcia lekcyjne (przy prowadzeniu około 17-18 oddziałów klas I-VIII). Liczebność oddziałów w SP w Pieniężnie (przy założeniu, że zostanie dodatkowo zlikwidowana szkoła w Piotrowcu) będzie wynosiła od 16 do 25 uczniów – około 50 % oddziałów nie przekroczy 20 uczniów. Aktualnie szkoła w Pieniężnie, do której planuje się skierować uczniów z SP w Pakoszach, liczy 267 uczniów. Przy założeniu, że będą się w niej uczyć dodatkowo dzieci ze szkół w Pakoszach i Piotrowcu nie przekroczy 400 uczniów (zatem nadal to będzie mała szkoła w porównaniu do innych szkół miejskich liczących nawet ponad 1000 uczniów). Przy czym należy mieć na uwadze, że dane demograficzne wskazują, że w ciągu najbliższych lat ilość dzieci objętych obowiązkiem szkolnym i uczęszczających do gminnych szkół zmniejsza się. Szkoła ma do dyspozycji własną kuchnię i stołówką - ciepłe posiłki przygotowywane są na miejscu. Teren szkolny jest ogrodzony, posiada duży, przestronny parking, na który zajeżdżają autobusy szkolne (co stanowi bezpieczny dojazd do szkoły).

Po likwidacji uczniowie szkoły będą mieli w Pieniężnie dużo lepsze warunki do uprawianie sportu. Codzienny dostęp do nowoczesnej hali sportowej o powierzchni 650 m², dwóch sal gimnastycznych po ok. 160 m², sali do zajęć fitness z lustrami, kompleksu boisk sportowych Orlik, (boiska do tenisa ziemnego, siłowni zewnętrznej oraz boiska do gry w piłkę nożną i siatkową, plażówkę, itp.).

Podjęta zmiana sieci szkół wyeliminuje konieczność prowadzenia nauki systemem klas łączonych i pozytywnie wpłynie na społeczne funkcjonowanie oraz rozwój dzieci. Ponadto dzieci będą miały możliwość włączyć się w działania drużyny harcerskiej, grupy wolontariatu, zespołu muzycznego, grupy teatralnej, które działają w SP w Pieniężnie oraz zajęć, które dodatkowo powstaną w momencie przekierowania środków z prowadzenia likwidowanej szkoły na te zajęcia.

Również będą miały lepszy, szybszy dostęp do gminnych instytucji kultury: Miejskiego Domu Kultury w Pieniężnie i Miejskiej Biblioteki Publicznej w Pieniężnie, Rezerwatu Przyrody „Dolina Wałszy”.

Reorganizacja sieci szkół w gminie przyczyni się do wyraźnego wzbogacenia oferty edukacyjnej dla wszystkich uczniów. Przewiduje się, że po zmianie sieci szkół i optymalizacji wydatków szkoła będzie zapewniała opiekę pedagoga w każdy dzień do czasu trwania zajęć (w SP Pakosze pedagog zatrudniony jest na 4 godziny tygodniowo), ponadto przewiduje się stałą dostępność do bibliotek szkolnych (aktualnie w SP Pakosze biblioteka jest czynna 3 godziny w tygodniu), do świetlicy szkolnej oraz co warto podkreślić zwiększenia ilości zajęć dodatkowych: zajęć wyrównawczych, rozwijających i kół zainteresowań oraz godzin zajęć sportowych z funduszy gminnych przekierowanych z utrzymania w/w szkoły. Teraz uczniowie SP w Pakoszach nie mają możliwości uczestnictwa w tego typu zajęciach, m.in. dlatego, że jest za mała ilość uczniów chętnych. Przewiduje się dla dzieci zamieszkałych na terenach wiejskich umożliwienie korzystania z zajęć pozalekcyjnych organizując dodatkowy transport w wybranym dniu tygodnia.

Tabela zestawienia warunków lokalowo-dydaktycznych w obu szkołach:

Szkoła Podstawowa w Pakoszach	Szkoła Podstawowa w Pieniężnie
Oddział przedszkolny czynny 5 godz. (7-13)	Przedszkole czynne od 6.30 do 16.00 – grupy wiekowe
Wszystkie dzieci w wieku 3-6 lat są w jednej sali i równocześnie ten sam nauczyciel realizuje podstawę programową ze wszystkimi dziećmi 3, 4, 5, 6 latków; <u>W roku 2020/21 nie zgłosiło się żadne dziecko do oddziału przedszkolnego, tzn. nie ma takiego oddziału</u>	Dzieci przydzielane są do grup według wieku. Zajęcia dydaktyczne prowadzone są w grupach wiekowych w odrębnych salach.
Oddział przedszkolny w budynku szkolnym	Przedszkole w oddzielnym budynku
Liczba pracowni szkolnych - 0	Liczba pracowni szkolnych – 7 (komputerowe-2, językowe-2, przedmiotowe-3)
Liczba gabinetów - 0	Liczba gabinetów 4 (pedagoga – 2, logopedy, pomocy przedmedycznej)

Ilość sal lekcyjnych bez sportowych – 8	Ilość sal lekcyjnych bez sportowych – 25 (przy prognozowanej liczbie 17-18 oddziałów klasowych)
Pomieszczenia do prowadzenia zajęć z wychowania fizycznego – 1 o pow. 109m ²	Pomieszczenia do prowadzenia zajęć z wychowania fizycznego – 4 o łącznej pow. 1234m ²
Boisko szkolne- teren trawiasty z dwiema bramkami do piłki nożnej	Boisko szkolne- teren trawiasty z wyznaczoną częścią do piłki nożnej i piłki siatkowej; w pobliżu kompleks Orlika (boisko do piłki nożnej, kosza, tenisa ziemnego, piłki plażowej, siłowni, stół do tenisa itp.)
Biblioteka czynna 3 godziny w tygodniu	Dwie biblioteki, w sumie czynne 45 godzin w tygodniu
Szkoła nieprzystosowana do potrzeb osób niepełnosprawnych	Szkoła przystosowana do potrzeb osób niepełnosprawnych (winda, sanitariaty)
Zajęcia w klasach łączonych	Zajęcia bez łączenia klas, z podziałem na grupy
Skromne wyposażenie w multimedialne pomoce dydaktyczne: - 3 projektory multimedialne - 3 tablice multimedialne - 0 telewizorów, monitorów interaktywnych	Bardzo bogate wyposażenie w multimedialne pomoce dydaktyczne: - 22 projektory multimedialne - 20 tablic multimedialnych - 4 telewizory, monitory interaktywne

Gmina, w miarę możliwości, będzie proponować nauczycielom, zatrudnionym na czas nieokreślony w szkole, zatrudnienie w pozostałych trzech placówkach (dwie szkoły podstawowe: w Pieniężnie i Lechowiu oraz przedszkole miejskie).

Nie bez znaczenia z punktu widzenia całej wspólnoty samorządowej pozostają czynniki ekonomiczne. W związku z drastycznie spadającą liczebnością uczniów i relatywnie zmniejszającą się kwotą subwencji oświatowej koszty, tylko prowadzenia szkół podstawowych, z dochodów własnych gminy sięgają już ponad 2 000 000 zł.

Podjęcie niniejszej uchwały było wynikiem szeroko zakrojonych konsultacji społecznych w Gminie Pieniężno na przełomie roku 2018 i 2019. W trakcie spotkań konsultacyjnych, które odbyły się przy okazji wyborów sołtysów i rad sołeckich, w 20 sołectwach (na 25) zdecydowana większość

mieszkańców obecnych na zebraniu opowiedziało się za likwidacją wszystkich szkół, w 1 sołectwie większość mieszkańców zarekomendowała Radzie przekazanie szkół stowarzyszeniu, jedno sołectwo nie wyraziło zgody na przeprowadzenie konsultacji podczas zebrania wyborczego. W trzech pozostałych nie udało się ustalić jednoznacznej preferencji. Ponadto 18 sołtysów podjęło wspólne stanowisko rekomendujące Radzie likwidację wszystkich szkół wiejskich, troje sołtysów – przekazanie szkół stowarzyszeniu, czworo nie zajęło stanowiska w tej sprawie. Przeprowadzone szerokie konsultacje społeczne i rozpoznane oczekiwania mieszkańców oraz sołtysów pomimo że nie rodzą dla Rady Miejskiej formalnych skutków to wskazują, że decyzja o zamiarze likwidacji szkoły w Pakoszach jest uzasadniona i oczekiwana przez zdecydowaną większość mieszkańców zainteresowanych problematyką wiążącą się z prowadzeniem szkół i biorących udział w badaniu.

Zgodnie z cytowanym powyżej art. 89 ustawy Prawo oświatowe organ prowadzący zobowiązany jest co najmniej na 6 miesięcy przed terminem likwidacji szkoły zawiadomić o zamiarze likwidacji placówki: rodziców uczniów przypisanych i uczęszczających do danej szkoły oraz właściwego Kuratora Oświaty. Dlatego też niezbędne jest podjęcie uchwały o zamiarze likwidacji Szkoły Podstawowej w Pakoszach, w terminie umożliwiającym realizację obowiązków wynikających z art. 89 ww. ustawy.

PRZEWODNICZĄCY
Rady Miejskiej w Pieniężnie
Krzysztof Kisiel